

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/81/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115215918
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2115215918.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a členiek senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková v právnej veci žalobcov: 1. A. B., nar. X.XX.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, E., 2. F. G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, E., obaja zastúpení advokátom: JUDr. Tibor Sanák, so sídlom Námestie SNP 2, Trnava, proti žalovaným: 1. H. I., nar. X.X.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, E., 2. B. I., nar. XX.X.XXXX, bytom J. B. XXX, 3. C. I., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, E., 4. J. J., nar. X.X.XXXX, bytom I. XXX/X, K., 5. H. I., nar. X.X.XXXX, bytom K. B. XXX/XX, E., 6. I. I., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, E., o zdržanie sa konania, na odvolanie žalovaného 1. proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 14C/291/2015-78 zo dňa 26. augusta 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 14C/291/2015-140 zo dňa 9. marca 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v napadnutom I. výroku m e n í tak, že žalovaným 1. až 6. ukladá povinnosť zdržať sa obťažovania žalobcov 1. a 2. tienením plotom oddeľujúcim pozemok žalobcov 1. a 2. - parcela registra „C“ č. 2476/1 - záhrada o výmere 363 m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území E., zapísanej na LV č. XXX, a pozemok žalovaných 1. až 6. - parcela registra „C“ č. 2473 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 623 m² a parcela č. 2474 - záhrada o výmere 478 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., zapísaných na LV č. XXX a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, napadnutý II. výrok p o t v r d z u j e .

Žalobcom 1. a 2. p r i z n á v a voči žalovaným 1. až 6. nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. výrokom uložil žalovaným 1. až 6. povinnosť zdržať sa konania, ktorým by nad mieru primeranú pomerom obťažovali žalobcov 1. a 2. tienením parcely registra „C“ č. 2476/1 - záhrada o výmere 363 m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území E., obec Cífer, zapísanej na Okresnom úrade Trnava, katastrálny odbor na LV č. XXX, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, II. výrokom priznal žalobcom 1. a 2. nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 123, § 124, § 127 Občianskeho zákonníka, s poukazom na procesné ustanovenia § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že spoluvlastnícky podiel 3 na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., parcela registra „C“ č. 2475/1 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 420 m², parcela registra „C“ č. 2475/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 36 m², parcela registra „C“ č. 2476/1 - záhrady o výmere 363 m² a parcela registra „C“ č. 2476/2 - záhrady o

výmere 365 m² zapísané na LV č. XXX je v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov 1. a 2., žalobkyňa 2. je podielovou spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností (aj) v podiele 1. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX sú žalobcovia 1. a 2. bezpodielovými spoluvlastníkmi rodinného domu súp. č. XXX/XX, ktorý je postavený na parcele č. 2475/1 v katastrálnom území E.. Pôvodne žalovaná C. I. (ako žalovaná 2.) bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., a to parcely registra „C“ č. 2473 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 623 m² a parcely registra „C“ č. 2474 - záhrady o výmere 478 m², zapísaných na LV č. XXX. Podľa Osvedčenia o dedičstve 11D 107/2016, Dnot 76/2016 zo dňa 20.9.2016 (právoplatné dňa 20.9.2016) dedičmi v I. dedičskej skupine po zomrelej (ako žalovanej 2.) C. I. sú B. I., C. I., J. J., H. I., H. I. a I. I. (deti poručiťky), s dedičským podielom každý vo veľkosti 1/6. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pozemok parcely registra „C“ č. 2473 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 623 m² a pozemok parcely registra „C“ č. 2474 - záhrada o výmere 478 m² je v podielovom spoluvlastníctve H. I., B. I., C. I., J. J., H. I. a I. I. v podiele 1/6 každý. Parcela registra „C“ č. 2476/1 v spoluvlastníctve žalobcov 1. a 2. a parcely registra „C“ č. 2473 a č. 2474 v spoluvlastníctve žalovaných, spolu bezprostredne susedia a sú oddelené plotom, ktorý postavil žalovaný 1. a v zadnej časti pozemku je postavený chliev, latrína a šopa.

4. Právne uzavrel, že nárok žalobcov považoval za dôvodný, preto žalobe vyhovel. Nesporným je spoluvlastníctvo žalobcov 1. a 2. nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX pre katastrálne územie Cífer, spoluvlastníctvo žalovaných 1. až 6. nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre katastrálne územie E., že parcela registra „C“ č. 2476/1 (v spoluvlastníctve žalobcov) a parcely registra „C“ č. 2473 a č. 2474 (v spoluvlastníctve žalovaných), spolu bezprostredne susedia a sú oddelené plotom, ktorý postavil žalovaný 1. a v zadnej časti pozemku je postavený chliev, latrína a šopa. Ďalej vykonaným dokazovaním bolo preukázané aj to, že plot medzi susediacimi pozemkami vo vlastníctve žalobcov a žalovaných nie je pletivový, ale je vyplnený plastovými doskami, čo nebolo medzi stranami sporné a okresnému súdu vyplynulo z fotografií (založených do spisu žalobcami). V dôsledku toho, že rozdeľujúci plot je plný, dochádza na pozemku v spoluvlastníctve žalobcov k tieneniu po celej dĺžke parcely č. 2476/1, a to v podstatnej šírke, čo žalovaní nespороvali, keď v priebehu konania netvrдили, že ich plot netieni pozemku žalobcov vôbec, prípadne tieni v inej šírke od predmetného plotu, alebo počas dňa tieni po dobu kratšiu ako to tvrdili žalobcovia. Uvedené pritom vyplýva aj z doložených fotografií, z ktorých je zrejmé tienenie plotom vo vlastníctve žalovaných. Okresný súd dospel k záveru, že konanie žalovaných dosiahlo takú intenzitu, ktorou nad mieru prípustnú obťažuje žalobcov tienením ich pozemku, keď mal preukázané, že plný plot a aj stavby v zadnej časti pozemku vytvárajú tieň na parcelu č. 2476/1, že tento tieň ako to vyplýva hlavne z fotografie č. 3 zasahuje na pozemok žalobcov takmer až do polovice šírky celej parcely v ich vlastníctve, že tienenie trvá každý deň v roku a to vo väčšej alebo menšej miere v závislosti od ročného obdobia a tento tieň sa vytvára po celej dĺžke plota, pričom takéto obťažovanie bráni žalobcom, ako vlastníkom parcely, ktorá je postihnutá tienením, riadne a nerušene užívať predmet svojho vlastníctva a brať z neho úžitky, čo patrí medzi základné práva vlastníka veci. Žiadna z uvedených skutočností, ktoré mal súd za preukázané a ktoré boli pre rozhodnutie vo veci samej podstatné, v konaní sporná nebola. Samotní žalovaní v konaní nielenže nespороvali žalobcami tvrdené skutočnosti, ale ani žiadne iné skutočnosti netvrдили a okresnému súdu nepredložili ani nenavrhlí vykonanie žiadnych dôkazov na preukázanie nedôvodnosti nároku žalobcov, a to aj napriek riadnemu poučeniu zo strany okresného súdu. Po vykonanom dokazovaní mal okresný súd preukázaný skutkový stav tvrdený žalobcami.

5. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, keď žalobe vyhovel v celom rozsahu, z čoho vyplýva hrubý úspech žalobcov 100 % a hrubý úspech žalovaných 0 %, a teda konečný čistý úspech žalobcov je 100 % (100 % - 0 %). To v konečnom dôsledku znamená nárok žalobcov 1. a 2. voči žalovaným 1. až 6. na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 100 % trov konania, keď nezistil žiadne dôvody pre aplikáciu postupu podľa § 257 Civilného sporového poriadku a v konaní takýto dôvod tvrdený ani nebol. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

6. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie (v spojení s jeho doplnením) žalovaný 1. s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na § 365 ods. 1 písm. d), f) Civilného sporového poriadku. Argumentoval tým, že žalobcovia ho neprávom obvinili z tienenia parcely č. 2476/1 podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zriadením plotu na jeho pozemku chcel zamedziť obťažovaniu suseda a chrániť si svoje súkromie. Žiada o predvolanie svedka A. H., bytom B. XXX/X, bývalého pracovníka Stavebného úradu obce Cífer, ktorý ústnou dohodou povolil vykonanie

oplotenia z plastových dielcov. Pletivový plot nebol vôbec odstránený, plastový plot má výšku 1,6 m, z čoho logicky vyplýva, že nemôže vrhať tieň v šírke 5-7 m od 11.00 hod. do večera, nakoľko slnko sa točí, vychádza a zapadá na inej strane. Zo strany žalobcu pána B. sú posadené stromy cca 1-1,5 m od oplotenia žalovaného 1., ktoré vrhajú tieň na pozemok žalobcu. Ústnou dohodou mu pán B. oznámil, že keď odstráni chlievy a suché WC, stiahne žalobu zo súdu. V roku 2020 žalovaný 1. odstránil chlievy a suché WC, avšak žalobca žalobu nestiahol. Nesúhlasí s úhradou náhrady trov konania, nejde o žiadny závažný priestupok, ani čin proti občianskemu spolunažívaniu, nie je zárobkovo činná osoba, nemá žiadny pravidelný príjem, je dlhodobo nezamestnaný. Pripojil Lekársky nález zo dňa 9.9.2021 na čl. 84, Lekársky nález zo dňa 8.9.2021 na čl. 85, Lekársky nález zo dňa 11.8.2021 čl. 87, Lekársku prepúšťaciu správu zo dňa 9.7.2021 čl. 88, 10 kusom fotografií.

7. Žalobcovia odvolanie nepodali, k odvolaniu žalovaného 1. (čl. 102) sa vyjadrili a uviedli, že odvolanie je nedôvodné, napadnutý rozsudok navrhujú ako vecne správny potvrdiť a zaviazat' žalovaných 1. až 6. spoločne a nerozdielne k náhrade trov konania, vrátane odvolacieho konania. Žalovaní 1. až 6. v konaní neuplatnili žiadne prostriedky procesnej obrany do vyhlásenia uznesenia, ktorým okresný súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Navrhovanie svedkov, poprípade iných dôkazov po vyhlásení dokazovania za skončené je nezákonné a súd ho nemôže zohľadniť.

8. Žalovaná 4. k odvolaniu žalovaného 1. uviedla, že s ním vyjadruje súhlas, námietky sú opodstatnené, ako aj zdravotný stav a finančná situácia žalovaného 1. (jej brata).

9. Žalovaný 5. k odvolaniu žalovaného 1. uviedol, že s odvolaním žalovaného 1. súhlasí, všetky námietky sú opodstatnené, ako aj zdravotný stav a finančná situácia žalovaného 1. (jeho brata).

10. Žalovaná 3. k odvolaniu žalovaného 1. uviedla, že s odvolaním žalovaného 1. súhlasí, všetky námietky sú opodstatnené, ako aj zdravotný stav a finančná situácia žalovaného 1. (jej brata).

11. Žalovaná 6. k odvolaniu žalovaného 1. uviedla, že s odvolaním žalovaného 1. súhlasí, všetky námietky sú opodstatnené, ako aj zdravotný stav a finančná situácia žalovaného 1. (jej brata).

12. K vyjadreniu žalovaných 3., 4., 5., 6. sa vyjadrili žalobcovia (čl. 110) a uviedli, že sa pridriavajú vyjadrenia k odvolaniu žalovaného 1.

13. K vyjadreniu žalobcov k odvolaniu žalovaného 1. sa vyjadril žalovaný 1. (čl. 112), ktorý uviedol, že na podanom odvolaní trvá.

14. K vyjadreniu žalobcov k vyjadreniu žalovaných 3., 4., 5., 6. sa vyjadrili žalovaní 3., 4., 5., 6. (čl. 113, 114, 115, 116) tak, že pridriavajú svojho vyjadrenia.

15. K vyjadreniu žalovaných 1., 3., 4., 5., 6., sa vyjadrili žalobcovia (čl. 134) a uviedli, že žalovaní 1., 3., 4., 5., 6. neuplatnili žiadne prostriedky procesnej obrany do vyhlásenia uznesenia, ktorým súd vyhlásil dokazovanie za skončené, ani v podaniach neuplatnili žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by mohli spochybniť správnosť rozsudku.

16. Žalovaný 1. vo vyjadrení na čl. 132 zotrval na podanom odvolaní a svojich vyjadreniach doručených súdu.

17. Žalovaní 3., 5., 6. sa v podaniach na čl. 130, 131, 133 sa pridriavajú svojich vyjadrení, žiadali o oslobodenie od náhrady všetkých trov konania.

18. K vyjadreniu žalobcov na čl. 134 sa vyjadril žalovaný 1. vyjadrením na čl. 144 v ktorom uviedol, že podľa zákona o stavbe plotov, ak staviate plot na hranici Vášho pozemku, súhlas od suseda nepotrebuje, ak sa renovuje alebo mení starý plot za nový, teda vykonávajú sa bežné udržiavacie práce, nie je potrebné stavebné povolenie ani ohlásenie. Ustanovenia stavebného zákona neporušil a dodržal.

19. K vyjadreniu žalobcov na čl. 134 sa vyjadrili žalovaní 3., 4., 5., 6. (podania na čl. 146-149) tak, že sa pridriavajú predchádzajúcich vyjadrení.

20. Žalobcovia podaním na čl. 143 reagovali na podania žalovaných 1., 3., 5., 6., (čl. 130-133) tak, že vo vyjadrení žalovaného 1. nie sú uvedené žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mohli spochybníť rozhodnutie súdu prvej inštancie, žalovaní 3., 5., 6., neuvádzajú nič relevantné, k čomu by sa dalo zaujať nejaké stanovisko. Žalovaní nespĺňajú podmienky na oslobodenie od súdneho poplatku, rovnako u nich neprichádza do úvahy postup podľa § 257 CSP.

21. Na podanie žalobcov na čl. 143 reagovali žalovaní 3., 4., 5., 6., podaniami na čl. 150-156 tak, že podľa zákona o stavbe plotov, ak staviate plot na hranici Vášho pozemku, súhlas od suseda nepotrebuje, ak sa renovuje alebo mení starý plot za nový, teda vykonávajú sa bežné udržiavacie práce, nie je potrebné stavebné povolenie ani ohlásenie. Ustanovenia stavebného zákona neporušil a dodržal, nemá čo odstraňovať. Žiadajú o upustenie od všetkých trov konania sa pridriavajú predchádzajúcich vyjadrení.

22. Podaním na čl. 164 sa žalobcovia 1. a 2. pridriavajú doterajších vyjadrení.

23. Podľa § 78 ods. 1 Civilného sporového poriadku, nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu, ods. 2 súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

24. O nútené spoločenstvo pôjde vtedy, keď priamo zo zákona alebo z povahy veci je z hľadiska vecnej legitímácie nevyhnutné, aby v konaní vystupovalo spoločenstvo. Inak povedané, existencia spoločenstva je v tomto prípade vynútená hmotnoprávnou úpravou. V prípade žaloby o neplatnosť právneho úkonu sa vyžaduje, aby na strane žalovaných ako nútené procesné spoločenstvo vystupovali všetci účastníci dotknutého právneho úkonu. Ak ide o nútené procesné spoločenstvo, teda o takú procesnú situáciu, keď si hmotnoprávna úprava vyžaduje existenciu procesného spoločenstva na úspech v konaní, pôjde vždy o spoločenstvo nerozlučné. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi.

25. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jedna zo strán sporu nositeľkou určitého hmotnoprávneho oprávnenia (je aktívne legitimovaná) a na druhej strane sporu spočíva určitá hmotnoprávna povinnosť (je pasívne legitimovaná). Nedostatok vecnej legitímácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím. Otázku, kto je v ktorom prípade aktívne a pasívne vecne legitimovaný, musí súd riešiť vždy skôr než pristúpi k riešeniu otázky existencie alebo neexistencie nároku.

26. Vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu alebo pasívnej existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/205/2009).

27. Žalovaní 2. až 6. odvolanie voči napadnutému uzneseniu síce nepodali, ale keďže so žalovaným 1., ktorý odvolanie podal, sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti (§ 127 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka), tvoria nútené spoločenstvo (§ 78 ods. 1 Civilného sporového poriadku), teda odvolanie žalovaného 1. sa vzťahuje aj na žalovaných 2. až 6.

28. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie

(§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, keďže napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie je obsahovo vecne správny, potrebné bolo iba zmeniť formuláciu výroku rozhodnutia a napadnutý II. výrok (taktiež) ako vecne správny potvrdil.

29. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie vo veci správne rozhodol, ak I. výrokom žalobe vyhovel (žalovaní 1. až 6. sú povinní zdržať sa konania, ktorým by nad mieru primeranú pomerom obťažovali žalobcov 1. a 2. tienením parcely registra „C“ č. 2476/1 - záhrada o výmere 363 m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území E., obec Cífer, zapísanej na Okresnom úrade Trnava, katastrálny odbor na LV č. XXX, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku), II. výrokom priznal žalobcom 1. a 2. nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľom (ktorý poukázal na § 365 ods. 1 písm. d/, f/ CSP).

30. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, rozhodol vecne správne, potrebné bolo iba zmeniť formuláciu I. výroku rozhodnutia. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje teda na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku s výnimkou formulácie napadnutého I. výroku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť v napadnutom rozsahu a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom, ktorí vo svojom odvolaní neuvádzajú žiadne nové podstatné skutkové či právne argumenty než tie, ktoré uviedli už pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi náležite vysporiadal. K veci považuje za potrebné dodať iba nasledovné:

31. Predmetom tohto konania je aj otázka narušenia súkromia žalobcov tienením, t.j. otázka tzv. susedských vzťahov, ktorých úprava je obsiahnutá v cit. § 127 Občianskeho zákonníka. Susedské vzťahy sú právne vzťahy medzi vlastními, príp. užívateľmi (nájomníkmi) susediacich nehnuteľností. Môžu nimi byť vlastníci nehnuteľností s bezprostrednou spoločnou hranicou, ale aj vzdialenejší vlastníci nehnuteľností s ohľadom na určitú miestnu súvislosť, v rámci ktorých výkon práv jedného vlastníka môže zasahovať do práv iných vlastníkov. Každý vlastník má podľa § 123 Občianskeho zákonníka právo predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Výkon vlastníckeho práva však nesmie prekročiť zák. stanovené medze. Musí byť vzájomne medzi vlastními susedných nehnuteľností do určitej miery tolerovaný. Tolerancia však nesmie byť zneužívaná v prospech jedného vlastníka na úkor jeho ostatných susedov. Vždy by malo ísť o určitú vzájomnú rovnováhu medzi výkonom vlastníckych práv a to tým spôsobom, že vlastníci susediacich nehnuteľností navzájom voči sebe niečo strpia, zdržia sa nejakého konania alebo niečo vykonajú a to tak, aby predišli vzniku „rozporov“. Tzv. „reciprocita“ medzi vlastními nesmie presiahnuť určitú hranicu, kedy jeden z vlastníkov by bol v zjavnej nevýhode oproti tomu druhému. Mohlo by tak dochádzať k zneužívaniu vlastníckeho práva na ujmu práv iných vlastníkov, príp. iných osôb. Vlastníci susediacich nehnuteľností majú vzájomne rovnaké postavenie. Je vylúčené dosiahnuť úplné oddelenie, úplnú izoláciu výkonu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti tak, aby jeden výkon vlastníckeho práva nezasahoval do druhého. Vlastník tak môže pri užívaní svojej nehnuteľnosti presiahnuť určitú mieru svojho správania a tým zasiahnuť do pokojného užívania susednej nehnuteľnosti. Vtedy dochádza z jeho strany k tzv. imisiám, t.j. zásahu do vlastníckeho práva iného vlastníka. Tento zásah je neoprávnený iba za predpokladu, že zákon ho výslovne zakazuje alebo sa neopiera o povolenie, ktoré „vyplýva“ zo zmluvy, „úradného“ rozhodnutia a zo zákona. Občiansky zákonník exemplifikatívne vymedzuje povinnosti, ktorých sa musí vlastník zdržať, aby nedošlo k zásahu do práv iných. Tento výpočet nie je definitívny, ale zahŕňa skoro všetky situácie, ktoré v súčasnosti môžu nastať. Zásahy môžu mať rôzny charakter. Zásahy môžu mať aj svetelný charakter, nadmerné prenikanie zvuku, tepla a podobne. Otázka zásahu je otázka objektívna. Z § 127 Občianskeho zákonníka nemožno vôbec vyvodiť, že na ochranu podľa tohto ustanovenia by bolo treba, aby zásah vyplýval zo spojenia so subjektívnou stránkou, zo zavinenia, nech by išlo o zavinenie akéhokoľvek typu. Pretože sa však ochrana poskytuje proti tomu, kto zásah urobil, musí ísť o zásah vyplývajúci z ľudskej činnosti, aj keby bola v pozadí len sprostredkovane a príp. by mala formu nečinnosti. Neoprávnenosť zásahu je „podľa“ uvedeného § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyjadrená generálnou klauzulou - vlastníci vecí sa musia zdržať obťažovania iného nad mieru

primeranú pomerom, alebo ak by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Tieto pojmy je potrebné vykladať objektívne. Primeranosť zásahu do vlastníckeho práva, podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí byť hodnotená so zreteľom na všetky okolnosti prípadu z objektívnych hľadísk. Pri posudzovaní, či sú dané podmienky pre poskytnutie ochrany podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba pojem nad mieru primeranú pomerom vykladať tak, že určuje hranicu medzi dovoleným správaním (od optimálneho stavu po stav ešte prípustný) a nedovoleným správaním (nad prípustnú mieru) a to nielen vo vzťahu ku konkrétnym pomerom v danom mieste a čase, ale aj vo vzťahu k objektívne „žiadúcim“ pomerom. Vzhľadom „k tomu“ je potrebné zvážiť aká je v danej lokalite s prihliadnutím iných obdobných lokalít (napr. či „sa jedná“ o mesto, dedinu alebo pozemky slúžiace poľnohospodárstvu a podobne) primeraná miera konkrétnych imisií. Rozdielnosť treba posudzovať z hľadiska intenzity zásahu. Ochrana sa poskytuje len proti takým zásahom, ktoré vlastníka nad mieru primeranú pomerom obťažujú alebo vážne ohrozujú výkon jeho práv. Neopodstatnené zásahy, t.j. bežné správanie, ktoré je spojené s obvyklým užívaním nehnuteľností, príp. aj hnutelných vecí sú susedia povinní navzájom strpieť.

32. Ustanoveniami § 149 až § 154 CSP malo dôjsť k prehĺbeniu sporovosti konania, s cieľom prispieť k zefektívneniu, zrýchleniu a z hospodárneniu sporového konania. Procesná pasivita strany sporu má za následok procesnú sankciu vo forme nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany. Odvolací súd k uvedenému poukazuje na záver okresného súdu, ktorý po vykonanom dokazovaní uzavrel, že konanie žalovaných dosiahlo takú intenzitu, ktorou nad mieru prípustnú obťažuje žalobcov tienením ich pozemku, keď mal preukázané, že plný plot a aj stavby v zadnej časti pozemku vytvárajú tieň na parcelu č. 2476/1, ktorý zasahuje na pozemok žalobcov takmer až do polovice šírky celej parcely v ich vlastníctve, že tienenie trvá každý deň v roku a to vo väčšej alebo menšej miere v závislosti od ročného obdobia a tento tieň sa vytvára po celej dĺžke plota, pričom takéto obťažovanie bráni žalobcom ako vlastníkom parcely, ktorá je postihnutá tienením, riadne a nerušene užívať predmet svojho vlastníctva, a že žiadna z uvedených skutočností, ktoré mal súd za preukázané, a ktoré boli pre rozhodnutie vo veci samej podstatné, v konaní sporná nebola. Aj podľa odvolacieho súdu žalovaní v priebehu konania netvrdili, že ich plot netieni pozemku žalobcov vôbec, prípadne tieni v inej šírke od predmetného plota, alebo počas dňa tieni po dobu kratšiu ako to tvrdili žalobcovia. S ohľadom na uvedené ako aj obsah spisu sa odvolací súd stotožnil so záverom okresného súdu, že žalovaní v konaní nesporovali žalobcami tvrdené skutočnosti, žiadne iné skutočnosti netvrdili a okresnému súdu nepredložili ani nenavrhlí vykonanie žiadnych dôkazov na preukázanie nedôvodnosti nároku žalobcov.

33. Uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, predstavuje vady konania, ktoré nie sú subsumované pod ostatné odvolacie dôvody avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť (§ 160), postihujú chybný postup súdu prvej inštancie pri dokazovaní, nesprávne posudzovanie procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania), chybné poučovanie účastníkov a ďalšie nedostatky v jeho činnosti, ku ktorým došlo v priebehu konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom nie sú samy o sebe (bez ďalšieho), ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušovania predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vada konania, ktorá môže mať vplyv na správnosť rozhodnutia, v konkrétnom prípade nemusí mať za následok vecne nesprávne rozhodnutie a odvolací súd tu posudzuje otázku, či by obsah výroku rozhodnutia bol iný, keby k vade konania nedošlo. Typickou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je také porušenie práv účastníka konania, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom [napr. nedostatok vyrozumienia účastníka o pojednávaní súdu (vrátane oneskoreného predvolania či vyrozumienia), v dôsledku ktorého bol účastník vylúčený z prednesu, z práva vyjadriť sa k dokazovaniu a pod., neposkytnutie odvolateľovi poučenia o povinnosti tvrdenia (§ 157 ods. 2 CSP) ale aj § 171 ods. 1 CSP alebo poučenia o dôkaznej povinnosti (§ 132 ods. 1 CSP), aj keď to bolo podľa stavu konania potrebné, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania (§ 177 ods. 2 CSP), i keď pre to neboli splnené podmienky], nesprávne posudzovanie procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania). Vadnosť konania môže účastník preukazovať nielen na základe skutkového a dôkazného stavu, ktorý tu bol v konaní pred súdom, ale tiež s prihliadnutím na skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli pred súdom uplatnené. Vadou konania (dôkazného) je i okolnosť, že pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ust. CSP, napr. osoba, ktorá mala byť vyslúchaná ako svedok, bola vyslúchnutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, listinný dôkaz bol vykonaný v rozpore s § 204 CSP a podobne.

34. Odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku, na ktorý je poukázané v odvolaní, je možné teda napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, nesprávnosť ktorého možno usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ustanovenia § 132 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 (akt. § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016), podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu.

35. K odvolacím dôvodom označených v odsekoch 33 a 34 odvolací súd konštatuje, že odvolanie musí byť vadou (aj) v zmysle odvolacích dôvodov § 365 ods. 1 písm. d), f) CSP odôvodnené (§ 363 CSP), a teda nestačí formálne citovať v zákone uvedený dôvod, tak ako to vyplýva z predmetného odvolania, ktoré obsahuje iba odkaz (a citáciu) odvolacích dôvodov § 365 ods. 1 písm. d), f) CSP, ale je potrebné odvolací dôvod riadne identifikovať, t. j. v akom konkrétnom pochybení (vade, skutočnosti) odvolateľ vidí naplnenie odvolacieho (označeného) dôvodu. Uvedenú požiadavku však odvolanie nenapĺňa, čím je znemožnené odvolaciemu súdu posúdenie (iba) formálne označených odvolacím dôvodov.

36. Ustanovenie § 127 CSP stanovuje tzv. všeobecné náležitosti, ktoré musí spĺňať každé podanie adresované súdu. Popri týchto náležitostiach musia byť pri určitých typoch podaní kumulatívne splnené aj iné náležitosti uložené osobitným ustanovením, ktoré sú v prípade žaloby dané ust. § 132 CSP. Žaloba musí obsahovať osobitné náležitosti podania uvedené v § 132 ods. 1 CSP, teda označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

37. Podľa § 129 ods. 1 CSP ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní, ods. 2 v uznesení podľa odseku 1 súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí o možnosti podanie odmietnuť, ods. 3 ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať, ods. 4 ak sa podanie opraví alebo doplní v celom rozsahu v súlade s výzvou podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže rozhodnúť súd, ktorý ho vydal.

38. Podľa § 131 CSP žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva.

39. Podľa § 132 ods. 1 v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh, ods. 2 opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy, ods. 3 žalobca k žalobe pripojí dôkazy, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť.

40. Žalobným návrhom sa rozumie tzv. petit a ide o spresnenie všeobecnej náležitosti podania (čo sa podaním sleduje). Žalobný návrh musí byť jasný, zrozumiteľný a presne formulovaný. Žaloba je však procesný úkon strany, ktorý treba posudzovať ako každé podanie podľa obsahu. To znamená, že za žalobný návrh, teda predmet konania, nemožno považovať iba žalobný návrh, ale aj jeho skutkové odôvodnenie, čo spolu so žalobným návrhom vymedzuje predmet žaloby. Žalobca musí preto svoj nárok

presne vyjadriť tak, aby bola splnená požiadavka materiálnej vykonateľnosti rozsudku. Tá je splnená vtedy, ak je možné žalobný petit prevzatý do výroku rozsudku vykonať niektorým zo spôsobov výkonu exekúcie. Preto neprimeraný formalizmus pri posudzovaní procesných úkonov strán sporu a prílišný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 1/02 z 26.9.2002).

41. Požiadavka ustanovenia § 79 ods. 1 vety druhej OSP, aby zo žaloby vyplývalo, čoho sa žalobca domáha, neznamená, že by žalobca bol povinný urobiť súdu návrh na znenie výroku jeho rozsudku. Ak žalobca označil v žalobe presne, určite a zrozumiteľne povinnosť, ktorá má byť žalovanému uložená rozhodnutím súdu alebo spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 254/2009).

42. Súd je teda viazaný obsahom žalobného návrhu a nie doslovným znením petitu žaloby. Súd v sporovom konaní nemôže svojvoľne meniť obsah žalobného návrhu, t.j. rozhodovať o niečom, čo žalobca neučiniť predmetom konania. Presná formulácia výroku rozhodnutia súdu musí vychádzať z obsahu žalobného návrhu, nemusí však byť formulačne doslovne totožná so znením petitu žalobného návrhu.

43. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti bolo v konaní preukázané, že návrh žalobcov, ktorí sa v zmysle § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka domáhali voči žalovaným poskytnutia ochrany pred zásahom do svojich práv zo strany žalovaných, a to konkrétne tienení na parcelu v ich vlastníctve, bol podaný dôvodne. Pričom petit žaloby musí byť negatívny a preto môže znieť len na zdržanie sa konania, t. j. presne vymedzené rušenia, pričom podľa povahy vecí treba aj označiť nehnuteľnosť, s užívaním ktorej je spojený prienik namietanej imisie. Po rozhodnutí súdu, ktorým bolo vyhovené žalobe, má pritom žalovaný rušiteľ právo sám si zvoliť postup akým odstráni závadný stav spočívajúci vo vzniku a šírení imisií. Či zvolený postup alebo prijaté opatrenie boli dostačujúce, bude možné súdom preskúmať až v rámci prípadného exekučného konania, ktorým by sa žalobca domáhal výkonu rozhodnutia, ktorým bolo vyhovené jeho žalobe podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

44. Na podporu uvedeného v odseku odvolací súd poukazuje na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 22Cdo/2296/2006 a sp. zn. 22Cdo/896/2006, z ktorých obsahu vyplýva formulácia žalobného petitu v danej veci.

45. Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvej inštancie žalobe žalobcov I. výkonom vyhovel, rozhodol v podstate vecne správne, potrebné bolo len zmeniť formuláciu I. výroku rozhodnutia tak, že súd ukladá žalovaným 1. až 6. povinnosť zdržať sa obťažovania žalobcov 1. a 2. tienení plotom oddeľujúcim pozemok žalobcov – parcela registra „C“ č. 2476/1 - záhrada o výmere 363 m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území E., zapísanej na LV č. XXX, a pozemok žalovaných 1. až 6. – parcela registra „C“ č. 2473 - zastavané plochy a nádvorcia o výmere 623 m² a parcela registra „C“ č. 2474 - záhrada o výmere 478 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., zapísaných na LV č. XXX. Odvolací súd má za to, že ním preformulovaný žalobný petit presne vymedzuje rušenie (špecifikované aj v žalobe, keď nový plot, ktorý je plný a vyplnený plastovými doskami, ktoré bránia prenikaniu slnečných lúčov), a zároveň obsahuje aj označenie nehnuteľnosti, s užívaním ktorej je spojený prienik namietanej imisie v zmysle § 127 ods. 1 CSP. Vzhľadom iba na formálnu zmenu napadnutého I. výroku súdu prvej inštancie, odvolací súd I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP, nakoľko v podanom odvolaní žalovaní neuviedli žiadne ďalšie relevantné skutočnosti, ktorými by preukázali nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, odvolací súd nepovažoval nimi uvádzané tvrdenia za také, ktoré by svojou relevanciou boli spôsobilé privodiť (nielen formálnu) obsahovú zmenu napadnutého rozhodnutia.

46. Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť

nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

47. V zmysle § 366 Civilného sporového poriadku, v odvolacom konaní nemožno uplatniť nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda v prvej inštancii nepredložené) iba v obmedzenom rozsahu a iba do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3).

48. Podľa § 384 ods. 3 CSP, odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366.

49. Ohľadom, tvrdenia žalovaných (ako novoty v odvolacom konaní), ako prostriedku procesnej obrany, že zriadením plotu na ich pozemku chcel (žalovaný 1.) zamedziť obťažovaniu suseda a chrániť si svoje súkromie, že pletivový plot nebol vôbec odstránený, plastový plot má výšku 1,6 m, z čoho logicky vyplýva, že nemôže vrhať tieň v šírke 5-7 m od 11.00 hod. do večera, nakoľko slnko sa točí, vychádza a zapadá na inej strane, že na strane žalobcu pána B. sú posadené stromy cca 1-1,5 m od oplotenia žalovaného 1., ktoré vrhajú tieň na pozemok žalobcu, že ústnou dohodou žalovanému 1. pán B. oznámil, že keď odstráni chlievy a suché WC, stiahne žalobu zo súdu, že v roku 2020 žalovaný 1. odstránil chlievy a suché WC, avšak žalobca žalobu nestiahol, odvolací súd konštatuje, že na uvedené prostriedky procesného útoku neprihliadol, keďže neboli splnené zákonné predpoklady v zmysle § 366 CSP a preto ani nepostupoval podľa § 384 ods. 3 CSP.

50. Rovnako odvolací súd s poukazom na § 366 v spojení s § 384 ods. 3 CSP nedoplnil dokazovanie o výsluch svedka A. H., bytom B. XXX/X, bývalého pracovníka Stavebného úradu obce Cífer (ktorý podľa žalovaných ústnou dohodou povolil vykonanie oplotenia z plastových dielcov), ktorého výsluch ako novota v odvolacom konaní vyplýva z odvolania), ani o fotografie v počte 10 kusov (prílohová obálka č. I. 91), Lekársky nález zo dňa 11.8.2021 č. I. 87, Lekársku prepúšťaciu správu zo dňa 9.7.2021 č. I. 88 (ako novoty v odvolacom konaní), keď neboli splnené zákonné predpoklady na postup podľa § 384 ods. 3 CSP.

51. V súvislosti s napadnutým II. výrokom o náhrade trov konania odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie s odkazom na ustanovenie § 255 ods. 1 Civilného priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

52. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

53. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

54. Základnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o náhrade trov konania civilného sporového procesu je zásada úspechu vo veci vyjadrená v cit. § 255 ods. 1 CSP. V tejto zásade sa premieta myšlienka, že ten, kto dôvodne bránil svoje subjektívne právo, alebo právom chránený záujem, by mal mať právo na náhradu trov konania, ktoré pri tejto procesnej činnosti účelne vynaložil proti procesnej strane, ktorá do jeho právnej sféry bezdôvodne zasahovala. Právo úspešnej procesnej strane voči neúspešnej strane konania na náhradu trov vychádza zo základného štruktúrného princípu, ktorý sa v civilnom sporovom procese uplatňuje, t.j. zo systému dvoch strán v kontradiktórnom postavení, v ktorého rámci strany vystupujú ako vzájomný odporcovia uplatňujúci v konaní protichodné záujmy. Úspech jednej procesnej strany je tak zároveň neúspechom jej procesného odporcu, pričom každá strana sa v medziach daných Civilným sporovým poriadkom snaží pomocou prostriedkov procesného útoku a obrany doceliť vlastného víťazstva a prehry protistrany. Ak je procesná strana úspešná, mala by jej protistrana nahradiť trovy, ktoré pritom účelne vynaložila, lebo by bolo v rozpore s ochrannou funkciou civilného práva procesného, pokiaľ by civilný proces neumožňoval odstrániť zmenšenie majetkovej sféry strany spôsobené len tým, že bola nútená dôvodne hájiť svoje práva, do ktorých niekto iný nedôvodne zasahoval. Také poňatie civilného procesu by bolo v rozpore s požiadavkou plnej a efektívnej súdnej ochrany a teda aj v rozpore s čl. 46 Ústavy SR.

55. Ak nejde o prípad, kedy bolo žalobe celkom vyhovené, musí byť v zmysle citovaného ustanovenia § 255 CSP náhrada trov pomerne rozdelená. To vyžaduje určiť pomer úspechu oboch strán vo veci a od

úspechu strany (víťaznej) odčítať jeho neúspech (t.j. mieru úspechu druhej strany). Vo výške rozdielu má strana právo, aby mu druhá strana nahradila pomernú časť trov, ktoré vynaložila pri účelnom uplatňovaní alebo bránení práva. Výška trov, ktoré v konaní vznikli druhej strane, je tu nerozhodná. Ak je pomer úspechu a neúspechu u oboch strán rovnaký alebo približne rovnaký, súd vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

56. Pri rozhodovaní o náhrade trov sporového konania súd vychádza zo zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu). Kritérium na priznanie nároku na náhradu trov konania je miera úspechu vo veci, ktorý sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Žalobca má plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej, teda ak sa jeho žalobe vyhovel v celom rozsahu.

57. Odvolací súd sa stotožnil s aplikáciou § 255 ods. 1 CSP súdom prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania, keďže žalobcovia boli v konaní o požadovanom nároku v plnom rozsahu úspešní a ani v odvolaní žalovaní relevantne nenamietali aplikáciu uvedeného ustanovenia o plnom úspechu žalobcov v konaní.

58. V odvolaní, konkrétne žalovaný 1. nesúhlasil s úhradou náhrady trov konania s odôvodnením, že nejde o priestupok ani čin proti občianskemu spolunažívaniu, nie je zárobkovo činná osoba, nemá žiadny pravidelný príjem, je dlhodobo nezamestnaný. Súd prvej inštancie v odôvodnení výslovne v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania uzavrel, že nezistil žiadne dôvody pre aplikáciu postupu podľa § 257 Civilného sporového poriadku a v konaní takýto dôvod tvrdený ani nebol, s čím sa odvolací súd stotožnil aj po zohľadnení uvedených východísk ako aj s poukazom na nižšie uvedené.

59. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

60. Výnimočné uplatnenie cit. § 257 CSP je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiadúcim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Citované ust. § 257 CSP teda predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Znamená, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu nahradit' trovy konania úspešnej strane. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí tvrdit' a preukázat' strana inak povinná zaplatit' náhradu trov konania. Predmetné zákonné ustanovenie tak rozširuje prvky, ktoré majú strany viesť k výraznému zvýšeniu zodpovednosti nielen za výsledok, ale aj priebeh súdneho konania, najmä koncentráciu dokazovania. Aplikácia tohto ustanovenia musí preto zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu. Ustanovenie § 257 CSP pritom nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane; vždy musí ísť celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane, a aby neodporovalo dobrým mravom. V tomto ustanovení je zároveň fixované moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru, než by plynul z dispozície právnej normy. Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam, ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

61. Odvolací súd má za to, že ustanovenie § 257 CSP nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek, bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania, nepriznať náhradu trov úspešnej strane; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých strán, a tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (tu už s možnosťou zhodnotiť konkrétne správanie sa strán pred podaním žaloby na

súd, v priebehu konania). Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprímeraná tvrdosť voči strane, a aby neodporovalo dobrým mravom. V tomto ustanovení je zároveň fixované moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru, než by plynul z dispozície právnej normy. Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam, ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

62. Judikatúra taktiež konštatovala, že toto ustanovenie nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (s poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 2MCdo 17/2009).

63. Ustanovenie § 257 ods. 1 CSP je teda zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje určitú formu výnimky zo všeobecne platnej zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie vždy dopadá na tú stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Neslúži k zmierňovaniu majetkových rozdielov medzi procesnými stranami, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne hájil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, nedostal náhradu trov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil.

64. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99 z 1.9.2000).

65. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 168/2018-22, v ktorom súd skonštatoval, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému

typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000).

66. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na obsah spisu, z ktorého vyplýva, že žalobcovia sa žalobou doručenou okresnému súdu dňa 23.6.2015 domáhali voči žalovanému 1. a pôvodne označenej žalovanej 2. (C. I. ako právnej predchodkyňi žalovaných) uloženia povinnosti zdržať sa obťažovania žalobcov (podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Žalovanému 1. bola žaloba doručená dňa 25.11.2020 (oznámením o doručovaní písomností na úradnej tabuli súdu čl. 42), k žalobe sa nevyjadril. Žalovaný 2., ktorému bola žaloba doručená dňa 10.9.2020, sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 6.11.2020 (čl. 44), tak že nehnuteľnosť užíva brat, H. I., problém treba riešiť s ním, nevie o žiadnom spore. Žalovaná 3., ktorej bola žaloba doručená dňa 9.9.2020, sa k žalobe nevyjadrila. Žalovaná 4., ktorej bola žaloba doručená dňa 9.9.2020, sa k žalobe nevyjadrila. Žalovaný 5., ktorému bola žaloba doručená dňa 7.10.2020, sa k žalobe nevyjadril. Žalovaná 6., ktorej bola žaloba doručená dňa 9.9.2020, sa k žalobe nevyjadrila. Pojednávania dňa 26.8.2021 sa osobne zúčastnili žalovaný 1. a žalovaná 4. (aj ako splnomocnená zástupkyňa žalovaných 2., 3., 5., 6. na pojednávaní), ktorí k spôsobu rozhodnutia o náhrade trov konania neuviedli žiadne tvrdenia a ani nepredložili žiadne dôkazy (v rámci konania na súde prvej inštancie).

67. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade nejde o žiaden výnimočný prípad, v ktorom by boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa vedúce k nepriznaniu náhrady trov konania inak na trovy vo veci úspešným žalobcom, ktorí bez pochybností mali právo voči žalovaným domáhať sa svojho práva právnou cestou, keď išlo susedský spor, v ktorom boli žalobcovia (nakoniec) aj úspešní. Hoci žalovaní neboli v konaní zastúpení advokátom, museli si byť vedomí povinnosti náhrady trov konania protistrane v prípade neúspechu v konaní, a to bez ohľadu na právne postavenie strán sporu. Žalovaní počas konania pred súdom prvej inštancie nepredniesli návrh na nepriznanie náhrady trov konania žalobcom, tak ako to má namysli § 257 CSP, neuviedli a ani netvrdili svoju prípadnú nepriaznivú finančnú situáciu, ktorá by existenciu dôvodu hodného zreteľa prípadne odôvodňovala, pričom ani z obsahu spisu uvedené nevyplýva a neuviedli ani žiadne iné okolnosti odôvodňujúce prípadný postup podľa § 257 CSP. Odvolací súd konštatuje v zhode so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade nezistil žiadne dôvody pre aplikáciu postupu podľa § 257 CSP a zároveň dopĺňa, že povinnosť žalovaných zaplatiť náhradu trov konania žalobcom nepredstavuje neprimeranú tvrdosť voči žalovaným, ani nie je v rozpore s dobrými mravmi. Naopak v súlade s uvedeným, by nespravodlivým za daných okolností sa bolo nepriznanie náhrady trov konania žalobcom, ktorí podali žalobu dôvodne, keďže ich žalovanému nároku bolo vyhovené. S ohľadom na uvedené odvolací súd napadnutý II. výrok uznesenia súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 CSP potvrdil.

68. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, keď nezistil dôvody odôvodňujúce aplikáciu § 257 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd konštatuje, že žalovaný 1. v odvolacom konaní nesúhlasí s úhradou náhrady trov konania s argumentáciou, že nie je zárobkovo činná osoba, nemá žiadny pravidelný príjem, je dlhodobo nezamestnaný, pričom pripojil Lekársky nález zo dňa 11.8.2021 (č. I. 87), Lekársku prepúšťaciu správu zo dňa 9.7.2021 (č. I. 88), ktoré však odvolací súd považuje za novotu v odvolacom konaní, na ktoré nie je možné prihliadať (s poukazom na už uvedené v odseku 50). Žalovaní 3., 4., 5., 6., súhlasili s odvolaním žalovaného 1., s jeho námietkami (potvrdili zdravotný stav a nepriaznivú finančnú situáciu žalovaného 1.), žiadali nepriznanie náhrady trov konania (aj voči nim). Na rozdiel od konania pred súdom prvej inštancie, žalovaní síce v odvolacom konaní nesúhlasili s povinnosťou náhrady trov konania a uviedli tvrdenia, ktoré sa týkajú prípadnej aplikácie § 257 CSP, avšak svoje tvrdenia nepreukázali, konkrétne žalovaní 2., 3., 4., 5., 6., nepodporili svoj nesúhlas s úhradou náhrady trov konania vo vzťahu k nich žiadnymi dôkazmi, a ani konkrétnymi skutkovými tvrdeniami. Pokiaľ ide o žalovaného 1., tento svoje tvrdenie o nepriaznivej finančnej situácii (nezamestnanosti) taktiež nepodporil žiadnymi dôkazmi, svoj zdravotný stav síce preukazoval (aj) Lekárskym nálezom zo dňa 9.9.2021 a Lekársky nález zo dňa 8.9.2021, ktorými však bez ďalšieho, podľa odvolacieho súdu nie je preukázaná dôvodnosť postupu podľa § 257 CSP. S ohľadom na uvedené je nutné konštatovať, že (ani) v odvolacom konaní neboli preukázané

žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa (na strane žalovaných), ktoré by výnimočne zakladali dôvod pre nepriznanie náhrady trov konania žalobcom.

69. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľov, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností, teda odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

70. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.